

С Т А Н О В И Щ Е

НА АПЕЛАТИВЕН СЪД – БУРГАС по повод искането на Пленума на Върховния касационен съд от 17.09.2002 г. до Конституционния съд на основание чл. 150 ал. 1 от Конституцията за обявяване противоконституционни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт , както и за обявяване противоконституционността му като цяло

Конституционният принцип на разделение на властите осигурява демократично управление на правовата държава. Основният закон на Република България изрично прогласява класическата триада , че държавната власт се разделя на законодателна , изпълнителна и съдебна.

Конституционната рамка осигурява баланса на властите при осъществяване на държавните им функции чрез самостоятелност , независимост и сътрудничество , а също така и тяхната равнопоставеност . Това означава, че основните функции на конституционно установените органи , които се ползват с конституционноправен статус не може да бъде накърняван не само чрез вмесване и подчинение, но и чрез засягане престижа и достойнството им по начин, които не се отнася до прякото изпълнение на функциите им.

В редица свои разпоредби ЗИДЗСВ допуска такова вмесване на изпълнителната власт в съдебната власт , което обосновава противоконституционността им и следва да се отстранят , за да бъде спазен принципа, установен в чл. 4 от Конституцията .

Чрез разпоредбата на чл. 30 Закона за съдебната власт , съгласно която предложенията за определяне броя на съдиите прокурорите и следователите , съдия- изпълнителите , съдиите по вписванията и съдебните служители и за назначаване, повишаване, понижаване, преместване и освобождаване от длъжност на съдиите , прокурорите и следователите се правят до Висшия съдебен съвет чрез

министъра на правосъдието , който в 7-дневен срок ги изпраща във Висшия съдебен съвет със становище , се изземват функциите на Висшия съдебен съвет за формирането на съдийските състави на съдилищата и промените в тях , които се предоставят на министъра на правосъдието, а това надхвърля конституционните му правомощия. Той не е член на Висшия съдебен съвет , не участва в гласуването , а само го председателства . Направеното изменение означава пряко участие на представител на изпълнителната власт при формиране състава на органите на съдебната власт и кадровия подбор на съдиите ., което нарушава съществено чл. 117 ал. 2 от Конституцията , съгласно която съдебната власт е независима. Нарушен е и чл. 129 ал. 1 на основния закон , съгласно който съдиите се назначават , повишават , понижават , преместват и освобождават от длъжност от Висшия съдебен съвет , без да е предвидена възможност за ограничаване на това правомощие, определено от основния закон. Обвързването на решенията на Висшия съдебен съвет по кадрови въпроси в зависимост от това дали ще бъде направено предложение от изпълнителен орган , какъвто е министърът на правосъдието , за разглеждане на такъв въпрос, представлява именно такова недопустимо ограничение. Служебният статут на съдиите трябва да осигури тяхната независимост и подчинението им само на закона- чл. 117 ал. 2 от Конституцията . Затова те се назначават, повишават, понижават, преместват и освобождават от длъжност по решение само на един единствен орган- Висшия съдебен съвет , който определя персоналният съдийски състав в цялата страна . Подобна намеса на изпълнителната власт се съзира и в разпоредбите на чл. 27 т. 10 предл. посл. , чл.30 ал. 8 , 35г , 35д, 125а ал. 9 , 131а , 190 ал. 3 ЗСВ и др.

Разпоредбата на чл. 131 Конституцията в смисъл, че всички съдии, прокурори и следователи се назначават, повишават, понижават и освобождават от длъжност с решение на Висшия съдебен съвет не прави разграничение между начините за назначаване респ. освобождаване на отделните магистратите вкл. и ръководителите на съответните съдилища. В този аспект разпоредбите на чл. 56а , ал. 2 т. 1 , чл. 59 ал. 3 т. 1 , 76 ал. 2 от Закона за съдебната власт относно избора на административните ръководители на съответните съдилища от общите събрания противоречат на горепосочената конституционна разпоредба . Общите събрания имат изчерпателно определени правомощия , които са недопустимо разширени , тъй като назначаването и освобождаването на магистратите включително и на

ръководителите на съответните съдилища е предоставено от законодателя единствено в правомощията на Висшия съдебен съвет.

В чл. 143 и чл.144 ЗСВ установената нова система на ранговете, валидна само за отделното звено от съдебната система , премахва придобитите права от магистратите към момента на влизане в сила на закона относно повишаването на място , възнаграждението и имат обратно действие , което е недопустимо за една правова държава.

Юридическа правоспособност се придобива след завършване на висше юридическо образование , което не е равнозначно на практическа правоспособност , която се получава след полагането на теоретико-практичния изпит . Условието и реда за провеждането на последния се определя от изпълнителната власт , респ- министъра на правосъдието с Наредба № 2 от 23.09.2002 г. , което отново може да се разглежда като намеса в работата на съдебната власт , защото голяма част от завършилите юристи, постъпват на работа в съдебната система . Няма пречка този ред и условия да се определят от Висшия съдебен съвет .

Уведомлението по чл. 190 ал. 3 ЗСВ за ползването на отпуски от съответните магистрати също сочи на отношение на подчиненост и е лишено от основание .

Принципът на разделение на властите ясно прозира и в разпоредбата на чл. 117 ал. 3 Конституцията , която прокламира, че съдебната власт има самостоятелен бюджет , което има пряко отношение и към независимостта на съдебната власт . Това означава , че органите на изпълнителната власт не могат да упражняват компетентности в процеса на съставяне , изпълнение и отчитане на бюджета на съдебната власт като съставна част от годишния общодържавен бюджет.

Като прокламира, че бюджета на съдебната власт е самостоятелен , това не следва да се разбира в смисъл , че се засягат бюджетните правомощия на върховния представителен орган . Проектобюджетът на съдебната власт се съставя от Висшия съдебен съвет и се предлага на Министерския съвет . Поради самостоятелния характер на този бюджет , Министерският съвет не може да прави никакви промени в него- съкращения , изменения, размествания на кредити и пр. След като проектобюджета на съдебната власт бъде внесен в Министерския

съвет , той е длъжен да го включи в проекта на държавния бюджет така, както е предложен , без никакви корекции .

Изложеното по-горе относно бюджета на съдебната власт има отношение към значителното намаляване на проектобюджета , предложен от Висшия съдебен съвет за 2003 г. от страна на министъра на финансите , което противоречи на чл. 117 ал.3 от Конституцията.

АПЕЛАТИВЕН СЪД БУРГАС